

Päätös ojitusta koskevassa vesitalousasiassa, Karvia

Ympltk 06.06.2024 § 22
1899/11.02.04/2024

Valmistelija

Jaana Jyräkoski

Ympäristö- ja terveyslautakunta 15.12.2021 § 40

Asian vireille panijat

Asia

Vesilain mukainen päätös ojitusta koskevassa erimielisyydessä

Lupaviranomainen

Lupaviranomainen Pohjois- Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän ympäristö- ja terveyslautakunta.

Vesilaki 5 luku 5 §

Asian vireille tulo

■■■■■■■■■■ ovat saattaneet 1.10.2021 päivätyllä hakemuksella PoSan ympäristö- ja terveyslautakunnan käsiteltäväksi vesilain 5 luvun 5 §:n mukaisen ojitusta koskevan asian.

Hakemuksen kohteena olevat kiinteistöt

Karvian kunnan Kanttin kylässä sijaitsevat tilat ■■■■■■■■■■ ja ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■.

Hakemuksen vaatimukset

Kiinteistön ■■■■■■■■■■ tilanomistajat pyytävät ympäristö- ja terveyslautakuntaa selvittämään veden johto-oikeutta tilan ■■■■■■■■■■ laskuojassa, jonka edellinen omistaja on tukkinut salaojituksensa jälkeen. Lisäksi he vaativat, että tilan ■■■■■■■■■■ omistaja toimii siten, kuinka salaojateknikko on suunnitellut laskuojan putkituksen.

Asian aiempi sovittelumenettely

Hakijat pyysivät aikaisemmin 17.12.2020 ympäristönsuojeluviranomaisen kannanottoa tilalla aiheutuvan vettymishaitan johdosta. Tilan ■■■■■■■■■■ kuivatusvedet on johdettu aikaisemmin laskuojaan, joka on kulkenut tilan ■■■■■■■■■■ läpi. Nykyisin tilan ■■■■■■■■■■ osalla ei laskuojaa enää ole. Tästä syystä hakijan pelloille aiheutuu vettymishaittaa.

Karttatarkastelun perusteella voidaan todeta, että tilan ■■■■■■■■■■ läpi on kulkenut avo-oja (Maanmittaushallitus 1985), mutta nykyisessä kartassa avo-ojaa ei enää ole. Kiinteistön ■■■■■■■■■■ kuivatusvesiä on johdettu kiinteistöllä ■■■■■■■■■■ aikaisemmin sijainneeseen laskuojaan.

Asian selvittämiseksi järjestettiin 14.4.2021 tarkastuskäynti kiinteistöillä ■■■■■■■■■■. Tarkastuksella olivat läsnä tilan ■■■■■■■■■■ omistajat ■■■■■■■■■■, tilan ■■■■■■■■■■ nykyinen omistaja ■■■■■■■■■■ ja tilan ■■■■■■■■■■ entinen omistaja ■■■■■■■■■■ sekä ympäristötarkastaja Jaana Jyräkoski.

Tarkastuksella todettiin, että ■■■■■■■■■■ toimesta on tehty noin 15 – 20 cm syvä ja arviolta noin 20-30 metriä pitkä ”uoma” tilan ■■■■■■■■■■ puolelle. Uoma sijaitsi arviolta vuoden 1985 kartassa näkyvän avo-ojan kohdassa.

Tarkastuskäynnin yhteydessä ei tosiasiallisesti selvinnyt koska oja on tukittu tai onko se putkitettu.

Tarkastushetkellä päästiin yhteisymmärrykseen siitä, miten kuivatusvedet jatkossa tulitisiin johtamaan. Sovittiin, että tilojen rajalle tehdään kuivatusta palveleva oja, joka voidaan putkittaa. Vedet johdetaan pohjoispuolella olevaan Kirkasojaan. Kustannuksista ja toteutuksesta vastaa tilan [REDACTED] entinen omistaja [REDACTED]

Ojitusta ei toteutettu tarkastuksella sovitun mukaisesti kesän tai syksyn 2021 aikana. [REDACTED] on kuitenkin kaivattanut rajalle uran vesien johtamiseksi. Hän on toimittanut 20.10.2021 ja 4.11.2021 kuvattua videokuvaa veden virtauksesta ko. urassa. Kuvaushetkellä vedet pääsevät virtaamaan urassa.

Asian käsittely

[REDACTED] ja [REDACTED] kirjallisen vireillepanon jälkeen hakemuksen kohteena oleville tiloille järjestettiin uusintatarkastus 18.11.2021, jossa läsnä olivat tilan [REDACTED] omistajat [REDACTED], tilan [REDACTED] omistaja [REDACTED], terveysvalvonnan johtaja Laura Juhantalo ja ympäristötarkastaja Jaana Jyräkoski. Tarkastuksen tarkoitus oli selvittää mitä toimenpiteitä ojituksen osalta on tehty kesän tai syksyn 2021 aikana ja hakea vielä sovitteluratkaisua tilanteeseen sekä kuulla molempia osapuolia. Tarkastuksen jälkeen [REDACTED] toimitti valokuvia vettymishaitasta.

Tarkastuksen yhteydessä [REDACTED] kertoi, että aikaisemmin laskuoja on toiminut avo-oja, joka on sijainnut tilalla [REDACTED], on putkitettu jo edellisen omistajan aikana. Putkituksen ajankohdasta, putken sijainnista tai koosta ei kuitenkaan ole dokumentoitua tietoa. [REDACTED] kertoi, että tilojen välinen rajaoja on jo putkitettu naapurin suostumuksella vuonna 1989 [REDACTED] toimesta. Tarkastuksella voitiin todeta, että tilojen rajalle on nyt tehty pintavesien johtamiseksi noin 30 cm syvä ura [REDACTED] toimesta.

[REDACTED] näkemyksen mukaan rajalle tehty ura on riittävä vesien johtamiseksi, kun sen kaivetaan auki siten, että siihen saadaan tarvittava kaato ja siistitään. Kaivuu tehdään ulkopuolisen urakoitsija toimesta ja kustannuksen jaetaan tilan [REDACTED] ja [REDACTED] kesken.

[REDACTED] näkemyksen mukaan nykyisen uomaa kaato ei ole riittävä vesien johtamiseksi. [REDACTED] ei hyväksy avo-ojan kaivamista rajalle. Mikäli nykyistä uomaa kaivettaisiin syvemmäksi, rajaojassa sijaitseva putki vaurioituisi. [REDACTED] vaatii, että tilan [REDACTED] vedet johdetaan edelleen laskuojaan, joka on kulkenut tilan [REDACTED] läpi.

Tarkastuskäynnin jälkeen [REDACTED] toimitti valokuvia vettymishaitan toteamiseksi tilalla [REDACTED]. Kuvat ovat ajanjaksolta 21.12.2020 – 21.10.2021.

Esittelijän ehdotus asian ratkaisemiseksi

Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän ympäristö- ja terveyslautakunta määrää kiinteistön [REDACTED] omistajan avaamaan vanhan laskuojan siten, että vedet pääsevät johtumaan aiheuttamatta haitallista vettymistä kiinteistöllä [REDACTED]. Kustannuksista vastaa tilan [REDACTED] omistaja [REDACTED]

Jos laskuojassa on olemassa oleva putkitus:

1. Laskuojan putkituksen suuaukko tulee kaivaa esiin ja putken päähän asentaa kaivo siten, että tilan [REDACTED] kuivatusvedet johtuvat kaivosta putkitettuun laskuojaan.
2. Kiinteistöltä [REDACTED] tuleva salaojaputki tulee liittää rakennettavaan kaivoon siten, että kuivatusvedet pääsevät edelleen johtumaan putkitettuun laskuojaan.
3. Putki on pidettävä auki siten, että veden virtaus ei esty niin, että ojan vesi padottuu putken suulle ja aiheuttaa vettymishaittaa. Jäätynyt putki on avattava, jos jäätymisen aiheuttaa veden tulvimista tai haittaa kiinteistöllä [REDACTED].

Vaihtoehtoisesti laskuoja voidaan avata kaivamalla avo-ojaksi siten kuin se on aiemmin ollut.

Vaaditut toimet tulee toteuttaa viimeistään 30.4.2022 mennessä.

Perustelut

Riidanalainen asia on ollut tarpeen ratkaista päätöksellä, koska asiasta ei ole pystytty sopimaan.

Karttataarkastelujen perusteella voidaan kiistatta todeta, että tilan [REDACTED] [REDACTED] läpi on kulkenut avo-oja (Maanmittaushallitus, 1985).

Ympäristönsuojeluviranomaisen tietoon ei ole saatettu sitä, miten tilan [REDACTED] läpi kulkevan laskuojan putkitus on tosiasiallisesti toteutettu.

Ympäristö- ja terveyslautakunta katsoo, että laskuojan mahdollisen putkittamisen jälkeen veden virtaus ojassa on saattanut heikentyä ajan myötä esimerkiksi putken pään tukkeutuessa.

Vesilain 5 luvun 10 § 3 mom mukaan toisen kiinteistön kuivatusta palvelevaa ojaa ei saa perusteettomasti tukkia tai veden juoksua ojassa estää. Kun oja on tehty toisen alueelle, alueen omistajalle voidaan antaa oikeus omalla kustannuksellaan muuttaa ojan asemaa ja suuntaa, jos muutos ei vähennä ojasta saatavaa hyötyä eikä aiheuta sanottavaa lisäkustannusta ojituksen hyödynsaajalle. Alueen omistaja on voinut omalla kustannuksellaan putkittaa avo-ojan. Tällöinkin putkitettu oja tulee pitää kunnossa siten, että toiselle kuuluvalla alueella ei synny vettymishaittaa.

Määräysten perustelut

Määräyksillä 1-3 varmistetaan veden riittävä läpivirtaus kaikissa olosuhteissa.

Täytäntöönpano ja voimassaolo

Päätös ja määräykset tulevat voimaan päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Sovelletut säännökset

Vesilaki (587/2011) 5 ja 11 luku

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Asiassa ei peritä maksua, koska haittaa kärsivä asianosainen on pannut asian vireille.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeudelle siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Tiedoksi

Asianosaiset

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Ympäristö- ja terveyslautakunta 6.6.2024

Asia

Vaasan hallinto-oikeus kumosi 6.10.2023 antamallaan päätöksellä (1261/2023 Dnro 9/03.04.04.04.20/2022) Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän ympäristö- ja terveyslautakunnan päätöksen ja palautti asian ympäristö- ja terveyslautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Lautakunnan tulee asiaa uudelleen käsitellessään ottaa huomioon hallinto-oikeuden perusteluissa mainitut palauttamisen syyt.

Hallinto-oikeden perustelut

Hallinto-oikeus katsoo, että kiinteistön [REDACTED] kuivatusvesien johtaminen kiinteistön [REDACTED] putkiojaan on sopimukseen rinnastettavan pitkäaikaisen ja vakiintuneen käytännön mukaista. Näin ollen kiinteistöllä [REDACTED] on oikeus johtaa vettä kiinteistön [REDACTED] läpi kulkevaan putkiojaan, mitä ei sinänsä ole kyseenalaistettukaan. Kiinteistön [REDACTED] läpi on vielä ainakin vuonna 1985 kulkenut avo-oja, jota pitkin kiinteistön [REDACTED] pellon kuivatusvesiä on johdettu. Hallinto-oikeus pitää selvitettyinä, että kyseistä avo-ojaa on korvattu putkituksella ja että vesien johtamisessa on tapahtunut kiinteistön [REDACTED] alueella kiinteistölle [REDACTED] haittaa aiheuttava muutos.

Asiassa on kuitenkin epäselvää, onko putkitus tehty koko avo-ojan matkalle vai ainoastaan tilalla [REDACTED] sijaitsevasta salaojakaivosta eteenpäin niin, että alkupäässä vedet on johdettu avonaista virtaamauraa tai painannetta pitkin. Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa käytettävissä olleet tiedot ja selvitykset ovat olleet niin puutteellisia, ettei asiaa ole voitu ympäristö- ja terveyslautakunnassa niiden perusteella ratkaista. Ympäristö- ja terveyslautakunta ei ole huolehtinut hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaisesta asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä.

Jotta asia voitaisiin ratkaista, tulee selvittää kiinteistön [REDACTED] läpi kulkevan putkiojan sijainti maastossa ja putkiojaan tulevat liitännät kiinteistöltä [REDACTED] [REDACTED] sekä selvittää, miksi järjestelmä ei toimi enää riittävällä tavalla. Tiedossa ei myöskään ole, kuinka suurelta alueelta vesiä johtuu putkiojaan ja onko putken kapasiteetti riittävä. Näin ollen ei siis ole varmuutta siitä, että päätöksen määräysten 1–3 mukaisilla toimenpiteillä saataisiin poistettua kiinteistölle [REDACTED] koituvat vettymishaitat. Puuttuvien tietojen vuoksi asiassa ei myöskään ole ollut edellytyksiä päättää siitä, kumman kiinteistön omistaja on velvollinen tai missä määrin kiinteistöjen omistajat ovat velvollisia suorittamaan tarvittavat toimenpiteet putkiojan vedenjohtokyvyn turvaamiseksi. Edellä esitetyillä perusteilla ympäristö- ja terveyslautakunnan päätös on kumottava ja asia palautettava lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Ympäristötarkastajan ilmoituksen mukaan [REDACTED] ympäristö- ja terveyslautakunnassa 25.1.2022 vireille laittamassa hakemusasiansa koskien kiinteistöjen [REDACTED] ja [REDACTED] välisen rajaojan muuttamista avo-ojaksi ei ole tehty päätöstä. Hallinto-oikeus toteaa, että näin ollen [REDACTED] hakemus on edelleen vireillä lautakunnassa. Koska [REDACTED] vireille laittama hakemusasia osittain liittyy läheisesti valituksenalaisella päätöksellä ratkaistuun [REDACTED] vireille laittamaan hakemusasiansa, tulee ympäristö- ja terveyslautakunnan käsitellä ja ratkaista [REDACTED]

hakemus samanaikaisesti nyt kyseessä olevan hallinto-oikeuden uudelleen käsiteltäväksi palauttaman asian kanssa.

Asian selvittämien

■■■■■■■■■■ toimitti Kankaanpään kaupungin ympäristö- ja terveyslautakunnalle 13.3.2024 KVVY Tutkimus Oy:ltä tilaamansa lasunnon/selvityksen liittyen kuivatus- ja pintavesien johtamiseen tilalla ■■■■■■■■■■. Selvityksen mukaan tilojen ■■■■■■■■■■ ja ■■■■■■■■■■ rajaojan putkituksesta huolimatta salaojavedet sekä pellon luontainen pintavalunta ohjautuu edelleen luontaista vedenjohtoreittiä kohden tilan ■■■■■■■■■■ puolella kulkevaan laskuojaan.

Toteutettujen salaojituksien sekä pintavesien johtamisen kannalta tilan ■■■■■■■■■■ puolella olevalla laskuojalla turvataan alueen luontainen vedenjohtavuus. Tämä edellyttää, että uoma pidetään kunnossa avo-ojana tai putkiojana. Molempien rakenteiden tulee turvata maankuivatukseen edellyttämä kuivatussyvyys. Putkiojan koko määräytyy yläpuolisen valuma-alueen mukaisesti, joka on noin 4,5 -5,0 ha. Kun asennettava putki kaivetaan asennustasoon 0,30 %, niin putken lähtökoko rajalta tulee olla 125 mm (125/112). Putken vedenjohtavuus turvataan rajaojaan asennettavan erillisen niskakaivon avulla. Työn yhteydessä kaivoon liitetään tulevat laskuaukot. Kaivon halkaisija on 600 mm ja kaivossa tulee olla 0,5 m lietepesä.

Tarkastus

Putkiojan sijainnin selvittämiseksi suoritettiin 18.4.2024 tarkastus tilalla ■■■■■■■■■■. Tarkastuksessa olivat läsnä tilan ■■■■■■■■■■ omistajat ■■■■■■■■■■, Kankaanpään kaupungin vesihuoltolaitoksen työnjohtaja Ville Kiviharju ja ympäristötarkastaja Jaana Jyräkoski.

Tarkastuksen aikana tilojen pellot sekä raja-alueet olivat kuivia. Tarkastuksen tarkoituksena oli selvittää tilalla ■■■■■■■■■■ sijaitsevaan salaojakaivoon tulevat liitännät sekä putkiojan sijainti. Tarkastuksella voitiin todeta, että salaojakaivoon on asennettu kaksi liitännää. Kaivosta katsottuna putket sijaitsevat tilan ■■■■■■■■■■ etelä-lounais suuntaan sekä itäsuuntaan olevat putket. Etelä-lounais suunnassa oleva putki toimii kokoojajana tilan ■■■■■■■■■■ eteläosan kuivatusvesille ja itäpuolen putki laskee kuivatusvedet itään kohti Karviajokea.

Tarkastuksen tuloksena voidaan todeta, että tilan ■■■■■■■■■■ läpi kulkevaa avo-ojaa ei ole korvattu putkituksella koko avo-ojan matkalla, putkitus on tehty ainoastaan tilan ■■■■■■■■■■ salaojakaivosta eteenpäin. Nykytilanne vastaa KVVY Tutkimus Oy:n selvitykseen liitettyä Tn27769 ■■■■■■■■■■ oj_5_9 pintakarttaa (liitteenä).

Ojitusilmoitus

■■■■■■■■■■ vaatii 25.1.2022 päivätyssä ojitushakemuksessa, että rajaojat avataan avo-ojiksi ilmenneen epäsovun takia. Vaatimuksen perusteluina on esitetty seuraavaa:

- Luomuviljelyssä ei voi kerätä satoa 3 m leveältä kaistalta, koska rajalla sijaitsevaa ojaa ei voi tarkasti määritellä,
- vesien johtaminen edistyy,
- vesilain mukaan rajalle on oikeutettua kaivaa ojaa,
- tähän liittyen kaivon tekeminen on turha,
- ympäristö- ja terveyslautakunnan 15.12.2021 pitämässä kokouksessa käsittely on ollut puutteellinen, koska avo-oja vaihtoehtoja ei ole mainittu eikä käsitelty,
- tämä toimenpide hyödyntää molempia osapuolia ja on vesilain mukainen,
- toimenpiteestä aiheutuvat kustannukset jaetaan maanomistajien kesken.

Ojitusilmoitukseen liitetyn karttakuvan perusteella kysymyksessä on tilojen [REDACTED] sekä [REDACTED] väliset rajaojat.

[REDACTED] pyydettiin 24.4.2024 täydentämään ojitusilmoitusta ilmoituksen käsittelyssä vaadittavien tietojen osalta ja liittämään hakemukseen sijainti- ja suunnitelmakartat (VL 578/2011 5 luku 6 § ja Vna (1560/2011) 1-2 § mukaisesti). Täydennyspyynnön liitteenä [REDACTED] toimitettiin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ely20r1_fi 03/2023) ojitusilmoitus, jota voi tarvittaessa käyttää täydennyksen apuna.

Täydennyspyynnössä mainittiin, että mikäli täydennyksiä ei toimiteta määräaikaan mennessä voidaan asia jättää tutkimatta. Pyydettyjä täydennyksiä ei toimitettu.

Valmistelijan esitys

Kankaanpään kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen määrää tilan [REDACTED] omistajan omalla kustannuksellaan palauttamaan tilan [REDACTED] läpi kulkeva itä-länsisuuntainen oja avo-ojana tai putkiojana alkuperäiseen paikkaan.

Mikäli oja putkitetaan, tulee huomioida seuraavat määräykset:

1. Putken lähtökoko tilan [REDACTED] rajalla tulee olla 125 mm (125/112). Putki asennetaan asennustasoon 0,30 %.
2. Rajaojaan asennetaan halkaisijaltaan 600 mm:n niskakaivo ja kaivoon liitetään tulevat laskuaukot. Kaivossa tulee olla 0,5 m lietepesä.
3. Putkioja on pidettävä auki siten, että veden virtaus ei esty niin, että ojan vesi padottuu. Putkiojan / avo-ojan ylläpitokustannuksista vastaavat tilojen [REDACTED] omistajat yhteisesti.

Vaaditut toimet tulee toteuttaa viimeistään 31.10.2024 mennessä.

Ojitusilmoitukseen rajajoien avaamiseksi ei toimitettu pyydettyjä lisäselvityksiä. Lisäselvityksien puuttuessa asian käsittely Kankaanpään kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisessa raukeaa. Asian raukeaminen ei estä rajajoien avaamista, jos kiinteistönomistajat yhteisesti näin sopivat.

Perustelut

Asiassa tehdyn selvityksen perusteella tilan [REDACTED] läpi kulkevaa avo-ojaa on korvattu putkituksella. Putkistusta ei kuitenkaan ole tehty koko avo-ojan matkalla, ainoastaan tilalla [REDACTED] sijaitsevasta salaojakaivosta eteenpäin. Tästä syystä vedenjohtokyky on heikentynyt aiheuttaen haittaa tilalla [REDACTED].

Alueen omistaja on voinut omalla kustannuksellaan korvata avo-ojan putkiojalla. Koska avo-ojaa ei kuitenkaan ole koko matkalta korvattu putkiojalla, tilan [REDACTED] omistajan tulee avata oja siihen tilaan kuin se on ollut ennen täyttämistä joko avo-ojana tai putkittamalla puuttuva osuus.

Vesilain 5 luvun 10 § 3 mom mukaan toisen kiinteistön kuivatusta palvelevaa ojaa ei saa perusteettomasti tukkia tai veden juoksua ojassa estää.

Tilan [REDACTED] omistaja on ojitusilmoituksessaan hakenut oman kiinteistönsä puolella sijaitsevan tukitun ojan siirtämistä naapurikiinteistön rajalle. Hakija ei kuitenkaan ole esittänyt sellaisia perusteluita 25.1.2022 vireille panemassaan ilmoituksessa, jotka osoittaisivat ojan rajalle siirtämisen tarkoituksenmukaiseksi. Hakija ei pyynnöstä huolimatta täydentänyt

ilmoitustaan, joten ojitusasia jätettiin tutkimatta Vesilain (587/2011) 11 luvun 5 §:n mukaisesti.

Vedenjohtokyvyn varmistamiseksi on annettu määräykset putken koosta sekä asentamisesta. Määräykset on annettu KVVY Tutkimus Oy:n 4.3.2024 lausunnon perusteella. (määräykset 1-2)

Ojan kunnossaitovelvoite on ojaa hyväksi käytävillä. (määräys 3)

Täytäntöönpano ja voimassaolo

Päätös ja määräykset tulevat voimaan päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Sovelletut säännökset

Vesilaki (587/2011) 5 ja 11 luku

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Asiassa ei peritä maksua, koska haittaa kärsivä asianosainen on pannut asian vireille.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeudelle siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Tiedoksi

Asianosaiset

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Esittelijä	Terveysvalvonnan johtaja Laura Juhantalo
Päätösehdotus	Kankaanpään kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen määrää tilan ■■■■■ omistajan omalla kustannuksellaan palauttamaan tilan ■■■■■ läpi kulkeva itä-länsisuuntainen oja avo-ojana tai putkiojana alkuperäiseen paikkaan valmistelijan esityksen mukaisesti.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus.
Lisätietoja antaa	Ympäristötarkastaja Jaana Jyräkoski, puh. 044 577 3334, jaana.jyrakoski@kankaapaa.fi
